

Grasdrogen is niets anders dan het verdampen van water. Wie dat kunstmatig laat doen in één van de groenvoerdrogerijen, krijgt een prachtig product in baal of geperst in brok teruggeleverd. Daar hangt ondanks de Europese subsidie wel een prijskaartje aan.

In de hoogtijdagen van de jaren vijftig telde Nederland ongeveer honderdzestig grasdrogerijen. 'Dankzij financiële hulp van het Marshallplan ontstond er een sterke ontwikkeling van de grasdrogerijen kort na de oorlog', weet Wil Hartog. Zijn vader startte in de jaren vijftig een grasdrogerij in het Noord-Hollandse Abbekerk, waar Wil Hartog nu zelf de directeurspositie bekleedt. 'De opkomst van de rijkui, de geplastificeerde balen, professionalisering en fusies van de dro-

gerijen hebben ervoor gezorgd dat er anno 2005 minder dan tien groenvoerdrogerijen in Nederland zijn.' In Vlaanderen, in Oost-Vleteren, sloot eind vorig jaar de laatste drogerij haar deuren.

Loondrogen

Vorig jaar produceerden de zeven groenvoerdrogerijen die lid zijn van de Vereniging van Nederlandse Groenvoerdrogerijen (VNG), gezamenlijk 200.000 ton aan gedroogd product (zie figuur 1). 'De

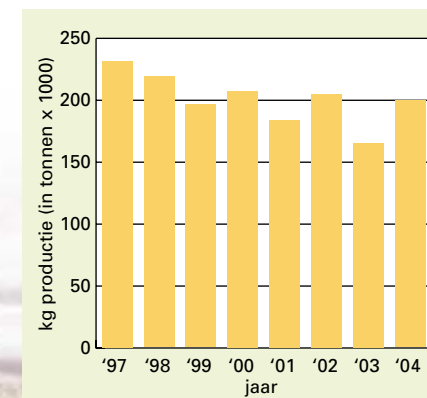
productie is afhankelijk van het groeiseizoen, maar veel drogerijen hebben contracten afgesloten zodat ze verzekerd zijn van een minimaal aanbod', vertelt Eiko Jan Duursema, directeur van drogerij Oldambt in Groningen. Duursema is daarnaast voorzitter van de VNG. 'Van de totale productie bestaat zestig procent uit gras en veertig procent uit luzerne. Uiteindelijk gaat dertig procent terug naar de boer die het gewas teelde, het zogenaamde loondrogen. De meeste drogerijen drogen voor de handel.' 'Het drogen van gras is niets anders dan het water verdampen. Het gewas behoudt de voederwaarde, de structuur en er zijn er geen inkuilverliezen.' Duursema somt de voordelen op van kunstmatig drogen. Er hangt echter wel een prijskaartje aan en Duursema spreekt over kosten van 90 tot 130 euro per ton ge-

droogd product, afhankelijk van het aangeleverde drogestofpercentage. Voor het drogen van gras en luzerne ontvangen de grasdrogerijen een forse subsidie. 'De Europese Commissie heeft een steunmaatregel in het leven geroepen om de zelfvoorzieningsgraad van de eiwitbehoefte in de EU-landbouw te vergroten', legt beleidsmedewerker Hans van der Weyden van het Productschap Diervoeder uit. Het meeste voereiwit wordt in de vorm van soja- of raapzaadschroot van buiten de EU-landen aangevoerd. In Europa is er een subsidiequotum afgesproken voor 4,4 miljoen ton gedroogd groenvoer. In Frankrijk en Spanje wordt het meeste groenvoer gedroogd. Nederland heeft een quotum toegewezen gekregen van 285.000 ton. Tot vorig jaar kregen de drogerijen daarvoor 68,83 euro aan subsidie per ton gedroogd product.

'De subsidie voor de drogerij wordt verlaagd naar 33 euro per ton. De rest wordt straks verrekend in de bedrijfstoelage, de steunmaatregel die vanaf 2006 ingaat', legt Van der Weyden uit. Daarbij gelden de jaren 2000 tot 2002 als referentiejaar. De halvering van de toeslag zal flinke gevolgen hebben voor de grasdrogerijen verwacht Van der Weyden. 'De toeslag kwam via de drogerijen voor een belangrijk deel weer ten gunste aan de boeren door de prijzen laag te houden. Het kan niet anders dan dat het drogen nu duurder zal worden.' Duursema nuanceert het veranderde subsidiebeleid. 'De 35 euro subsidie die we nu minder ontvangen zal inderdaad gevolgen hebben voor de droogprijis.

Maar bij de meeste drogerijen bedraagt loondrogen maar een klein deel van de omzet. De veehouders die loondrogen vormen een vaste groep. Zij zullen gras blijven aanbieden omdat ze de bijdrage van Brussel via de bedrijfstoelage verrekend krijgen.' Veehouders die in de referentiejaar geen gras lieten drogen, komen nu niet in aanmerking voor de hectaretoelage. Een verhoging van de droogprijs zal voor hen een extra drempel opwerpen om gras naar de drogerij te sturen. Dat zal omzet kosten verwacht Duursema, maar hij blijft voldoende toekomstperspectief zien voor drogerijen. 'De behoefte aan kwalitatief, structuurrijk voer neemt toe. Bovendien zoeken veehouders naar manieren om op arbeid te bezuinigen en grasdrogen en het voeren van grasbrok is arbeidsvriendelijk. Ik verwacht daarnaast dat het drogen van biologische gras-klover verder zal toenemen omdat biologische veehouders straks volledig biologisch moeten voeren.' Toch is Duursema wel bezorgd over de steeds maar afnemende steun vanuit Brussel. 'Gelukkig staat die vergoeding nu tot 2009 weer vast. Wanneer ze de steun voor eiwitproductie afschaffen, zal dat integraal, dus ook voor granen, moeten gebeuren. Anders wordt het een erg oneerlijke concurrentie.'

Figuur 1 - Productieoverzicht, in tonnen per jaar, van bedrijven die aangesloten zijn bij de Nederlandse Vereniging voor Groenvoerdrogerijen

Vermindering subsidie

Om in aanmerking te komen voor de ondersteuning worden alle te drogen partijen gras en luzerne onderzocht op eiwitgehalte. 'Een partij moet minimaal 15 procent ruw eiwit bevatten om in aanmerking te komen voor de subsidie', legt Duursema uit. 'Het drogen van beheersgras is daarom eigenlijk niet interessant omdat het zelden meer dan 15 procent ruw eiwit bevat.' Komende jaren gaat er veel veranderen omtrent de inkomensmaatregel.

Jan Roelof Rimmelts: 'Alleen het beste gras gaat in de grasbrok'

Zolang Jan Roelof Rimmelts uit Ruinerwold zich kan herinneren voert hij zijn 75 melkkoeien grasbrok. 'Arbeidsgemak was vroeger en is nu nog steeds een belangrijke reden. Maar het is vooral een mooi product voor de koeien.' Rimmelts beschouwt de grasbrok als krachtvoer. 'Daar moet je wel wat voor doen, alleen het beste gras gaat in de grasbrok. Voorjaarsgras of etgroen levert met gemak een brok op met 190 gram ruw eiwit en een VEM die vergelijkbaar is met een graskuil.' De laatste jaren laat Rimmelts ongeveer 40 ton grasbrok drogen afkomstig van 12 tot 13 hectare. 'Er hangt wel een prijskaartje aan, maar dat is voor mij geen reden om het niet te doen. We voeren grasbrok het hele jaar door, de koeien krijgen bijna 2 kg per koe. Grasbrok betekent voor ons krachtvoer van eigen bodem, maar ik vind het bovenal super spul om te voeren.'

Minimaal 15 procent ruw eiwit in gras noodzakelijk voor subsidie kunstmatig grasdrogen

Gedroogd met subsidie

Jaap van der Knaap